

УДК 347.124:332.025.28

МОСКАЛЮК Н. Б.,
кандидат юридичних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри
економічної безпеки та фінансових розслідувань
Тернопільського національного економічного університету

ЕВОЛЮЦІЯ МЕХАНІЗМУ РЕПРИВАТИЗАЦІЇ ЯК СПОСОБУ НАБУТТЯ ПРАВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ З ПОЗИЦІЇ ЗАХИСТУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО НОРМАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Анотація. Стаття присвячена реприватизації як одному зі способів набуття прав державної власності. Автором аналізується національне нормативно-правове забезпечення механізму реприватизації в історичній ретроспективі і у порівнянні з міжнародно-правовими вимогами. Особлива увага у дослідженні приділена законопроекту 7066, який мав би суттєво удосконалити, спростити і скоротити процедури приватизації. Автором здійснено детальний аналіз реприватизаційного механізму, що визначений у законопроекті, з позиції відповідності його нормам міжнародних нормативно-правових актів щодо захисту іноземних інвестицій.

Ключові слова: реприватизація, державна власність, баланс прав, приватизація, націоналізація, повернення прав, інвестиції.

Постановка проблеми. Серед способів набуття прав державної власності, які чітко не визначені нормами чинного законодавства України, є реприватизація. Як протилежність поняттю приватизації, реприватизація означає повернення у державну власність раніше приватизованого майна через визнання недійсними або розірвання договорів приватизації. Попри те, що з 1992 року існує цілий комплекс законодавчих актів з питань приватизації, які містять окремі норми щодо повернення приватизованого майна у державну власність, чітко сформованого і науково обґрунтованого інституту реприватизації не існує і до нині.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням приватизації свої наукові доробки присвячували такі національні та зарубіжні вчені, як Ю. В. Алданов, Д. В. Боброва, Т. В. Боднар, Г. Бонненберг, Г. В. Виноградова, Ч. Вюйлстек, С. А. Давимука, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, Дж. С. Ерл, В. Я. Калакура, Н. С. Кузнецова, І. М. Кучеренко, В. В. Луць, С. І. Пересунько, О. А. Підпригора, А. Д. Радигін, А. Рапачинський, В. М. Рутгайзер,

О. Д. Рябченко, І. В. Спасибо-Фатеева, Ф. Н. Ущиповський, Г. С. Фединяк, Р. Фрідман, Я. М. Шевченко, Г. Ф. Шершеневич, В. С. Щербина та ін. У працях указаних учених, хоча і згадується визнання угод приватизації недійсними або їх розірвання і юридичні наслідки цього, проте не розглядається механізм реприватизації з позиції набуття прав державної власності.

Попри те, що чинне законодавство з питань приватизації передбачає можливість розірвання договору купівлі-продажу або визнання його недійсним і повернення у державну власність майна, вказаний процес не називають реприватизацією. З кожним днем все більше згадок у ЗМІ з вуст політиків, юристів та журналістів про реприватизаційні процеси, а жодного легального визначення цього поняття у законодавстві немає. Ще у 2000 році Програмою інтеграції України до Європейського Союзу передбачалося, що одним зі стратегічних напрямів ринкових перетворень в Україні є удосконалення відносин власності шляхом закінчення процесу приватизації. Для цього було прийнято рішення про проведення виключно грошової приватизації з залученням інвестицій на поповнення обігових коштів підприємств, передприватизаційну підготовку стратегічно важливих об'єктів, продаж підприємств разом із земельними ділянками, післяприватизаційне супроводження та у разі необхідності реприватизацію і удосконалення управління державними корпоративними правами, проте і сьогодні чітко встановленого механізму реприватизації законодавчо не визначено.

При поверненні до попереднього стану учасників угод з приватизації після їх розірвання чи визнання недійсними важливе значення має захист інвестицій, адже це впливає на формування цілісного уявлення про інвестиційний клімат в Україні. Отож, із врахуванням вказаного, необхідним вважається детальне наукове обґрунтування механізму реприватизації в Україні.

Відтак, **метою** цієї статті є аналіз еволюційного розвитку механізму реприватизації як одного зі способів набуття прав державної власності і окреслення подальших напрямів його вдосконалення завдяки приведенню у відповідність до міжнародних нормативно-правових актів у сфері захисту іноземних інвестицій.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж перейти до формування визначення реприватизації, визначимося у цілому із застосовуваною термінологією. Так, безпосередньо пов'язаними із поняттям реприватизації є поняття «приватизація», «націоналізація», «конфіскація» та «реквізиція». Лише визначивши спільні та відмінні ризи з усіма названими поняттями, можна буде викристалізувати потрібне нам поняття.

Отож, під приватизацією Закон України «Про приватизацію державного майна» розуміє платне відчуження майна, що перебуває у державній власності, у тому числі разом із земельною ділянкою державної власності, на якій розташований об'єкт, що підлягає приватизації, на користь фізичних та юридичних осіб, які можуть бути покупцями відповідно до цього Закону, з метою підвищення соціально-економічної ефективності

виробництва та залучення коштів для здійснення структурної перебудови національної економіки [1].

З наведеного визначення вбачається, що законодавець під поняттям приватизації розуміє насамперед процес і він спрямований на зміну форми власності із державної на приватну. Майбутніми правовласниками можуть бути лише фізичні та юридичні особи, які за нормами закону можуть вважатися покупцями. Метою зміни форми власності є підвищення ефективності виробництва та залучення інвестицій.

Частка «ре» до будь-якого слова означає зворотність процесу, то ж лише за етимологією аналізованого поняття можна зробити висновок, що реприватизація є зворотнім процесом до приватизації. Вказану зворотність, проте, можна застосувати лише до зміни форми власності, тобто при реприватизації із приватної власності майно повертається у державну власність. При цьому спрямованість процесу і його основна мета відрізняються. Для того, аби встановити потрібні елементи майбутнього визначення, порівнюємо реприватизацію з іншими пов'язаними поняттями.

Легального визначення націоналізації у законодавстві України також немає. За словником іншомовних слів під націоналізацією слід розуміти вилучення з приватної власності осіб у власність держави землі, промислових і транспортних підприємств або цілих галузей народного господарства [2]. Єдиною нормою, яка може бути долучена до аналізу поняття націоналізації є норма ст. 147 Господарського кодексу України, яка у п. 2. вказує, що «Вилучення державою у суб'єкта господарювання його майна допускається не інакше як у випадках, на підставах і у порядку, передбачених законом» [3]. З приводу доктринального тлумачення поняття слід відзначити, що деякі автори вважають націоналізацію цивілізованим способом викупу державою майна у приватного власника в обмеженому ряді випадків. Так, в економіці визначають два погляди щодо можливого визначення націоналізації. Перший – примусовий викуп у власника майна для виконання державою певних функцій (наприклад, держава здійснює будівництво військового об'єкта, і продукція певного підприємства стає стратегічно значущою). Другий підхід – переведення у державну власність цілих галузей економіки для їх повної реорганізації та зняття соціальної напруги (як приклад наводять діяльність Маргарет Тетчер у вугільній промисловості) [3].

З наведеного можемо виділити спільні та відмінні риси порівнюваних понять. Отож, спільними рисами націоналізації та реприватизації є те, що в обох випадках йдеться про процес зміни форми власності із приватної на державну. В основному ці процеси мають примусовий, проте оплатний характер. З відмінних рис слід виділити наступні: реприватизація є поверненням майна у державну власність через визнання недійсною приватизації або розірвання приватизаційного договору внаслідок невиконання його умов однією зі сторін, тоді як націоналізація є набуттям права державної власності через певні суспільні потреби; об'єктами реприватизації

є виключно майно, яке вже раніше належало державі, проте було відчужене у приватну власність, тоді як об'єктом націоналізації є майно, яке завжди знаходилось у приватній чи колективній власності; основною метою реприватизації є реакція на порушення приватизаційного законодавства і відновлення становища учасників, яке існувало до порушення, тоді як метою націоналізації є забезпечення державою захист суспільних інтересів чи інтересів національної безпеки.

Наступним поняттям, що пов'язане із реприватизацією є поняття «конфіскація». ЦК України у ст. 354 розглядає конфіскацію як одну із підстав припинення права власності і вказує, що «до особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (конфіскація) у випадках, встановлених законом. Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлюються законом» [4]. Порівняльно-правове дослідження понять реприватизація та конфіскація дозволило нам також сформулювати ряд спільних та відмінних їх рис. Так, спільним для вказаних понять є те, що вони обидві є процесом переходу права власності від приватної до державної і вказаний перехід не є добровільним для приватного суб'єкта. Серед відмінностей слід назвати наступне: реприватизація є оплатним процесом, тоді як конфіскація – безоплатним; реприватизація є реакцією на порушення приватизаційного законодавства, тоді як конфіскація є додатковою відповідальністю за вчинений злочин; при реприватизації повертається у державну власність лише майно, яке вже раніше належало державі, тоді як при конфіскації – будь-яке майно, що належало порушнику і яке чітко визначене рішенням суду.

Ст. 353 ЦК України присвячена поняттю реквізиції і встановлює, що «У разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин, з метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та у порядку, встановлених законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості (реквізиція). В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з наступним повним відшкодуванням його вартості. Реквізоване майно переходить у власність держави або знищується... У разі повернення майна особі у неї поновлюється право власності на це майно, одночасно вона зобов'язується повернути грошову суму або річ, яка була нею одержана у зв'язку з реквізицією, з вирахуванням розумної плати за використання цього майна» [4].

Спільними рисами реприватизації та реквізиції є знову ж те, що це процеси, спрямовані на зміну форми власності. Наступною спільною рисою є те, що вони мають оплатний характер. Відмінним є те, що реквізиція може мати зворотний характер для того ж власника, тоді як реприватизація передбачає після повернення у державну власність майна його наступне відчуження, але вже іншим особам. Мета аналізованих двох процесів також відрізняється: у реквізиції – це суспільна необхідність, тоді як у

реприватизації – поновлення державної власності на майно через допущені порушення приватизаційного законодавства.

Після проведеного порівняльно-правового дослідження усіх пов'язаних із поняттям реприватизації понять, вважаємо за необхідне надати авторське визначення цього поняття із пропозицією включення його у ст. 1 Закону України «Про приватизацію державного майна». Отож, під реприватизацією державного майна пропонуємо розуміти оплатне повернення майна, що перебувало у приватній власності фізичних та юридичних осіб, які набули на нього права власності внаслідок приватизації, у тому числі разом із земельною ділянкою, на якій розташований об'єкт, що підлягає реприватизації, на користь держави, у зв'язку із розірванням чи визнанням недійсними приватизаційних договорів з метою відновлення становища, яке існувало до порушення приватизаційного законодавства.

Зародження механізму реприватизації відбулось із прийняттям першого приватизаційного законодавства, тобто вже з 1992 року Закон України «Про приватизацію державного майна» містив норми щодо відповідальності за порушення, зокрема ст. 29 вказувалося «Порушення встановленого законодавством порядку приватизації або прав покупців є підставою для визнання недійсним договору купівлі-продажу об'єкта приватизації у порядку, передбаченому законодавством України» [1]. Подібної норми Закон України «Про приватизацію житлового фонду» не містив, то ж реприватизація у чистому вигляді житлового фонду не стосувалася. Хоча підзаконні нормативно-правові акти і передбачали можливість обміняти приватизоване житло меншої площі на більшу з укладенням договору обміну, та цей механізм явно не вписується у класичне розуміння реприватизації як повернення до попередньо існуючого стану у зв'язку із порушенням приватизаційного законодавства.

Крім вказаного вище, у 1992 році було прийнято і Закон України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», ст. 20 якого передбачала, що «Аукціон, конкурс може бути припинено і об'єкт знімається з торгів, конкурсного відбору на вимогу будь-кого з його учасників або органу приватизації у випадках, коли: не виконано вимог щодо змісту інформації, передбаченої статтею 15 цього Закону, та терміну її опублікування; об'єкт включено до відповідного переліку об'єктів, що підлягають приватизації, з порушенням чинного законодавства; покупець не визнається як такий згідно з законодавством про приватизацію; істотно порушувались інші правила оголошення та проведення аукціону, конкурсу, передбачені цим Законом. Зазначені порушення можуть бути підставою для визнання судом недійсними угод, укладених на аукціоні, конкурсі» [5]. Як бачимо із наведеної норми, там, де відбувалась оплатна приватизація, елементи механізму реприватизації присутні. Порядок повернення у державну власність об'єктів приватизації у разі розірвання або визнання недійсними договорів купівлі-продажу таких об'єктів був визначений лише 18 січня 2001 року. Із цього можемо зробити висновок, що попри існування

норм про реприватизацію із 1992 року, лише через 9 років було прийнято відповідний офіційний акт впровадження вказаних норм у життя. Тобто народження механізму реприватизації відбувалось непланомірно і дещо неузгоджено.

У період 1996-2000 років було прийнято комплекс нормативно-правових актів у сфері приватизації. Серед них варто згадати Закони України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі», «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва», «Про особливості приватизації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України», «Про призупинення приватизації підприємств нафтопереробної промисловості». Кількість підзаконних нормативно-правових актів була доволі значною, тому описувати їх, на нашу думку, не видається можливим.

Щодо питання реприватизації, то найактивніше вона почала застосовуватись у 2005 році, більш як політична справа покарання олігархів, що надто розбагатіли на отриманих із державної власності об'єктах. У суспільства навіть складалось враження про замовні реприватизації сучасної влади проти представників попередньої [7, с. 32]. Найбільшими приватизованими об'єктами, які були повернені у державну власність можна назвати ВАТ «Криворіжсталь», ВАТ «Нікопольський завод феросплавів» (НЗФ) та ВАТ «Нікопольський південно-трубний завод». Станом на сьогодні таким об'єктом є «Укртелеком».

Наслідки проведених реприватизаційних процесів мають, на жаль, негативну спрямованість. Так, для інвесторів країна, в якій за політичними мотивами переглядають процеси приватизації, не є інвестиційно привабливою. Цей факт свідчить про те, що до реприватизації слід відноситись дуже обережно, оскільки пару проведених реприватизаційних процесів можуть звести нанівець усю приватизаційну політику. До того ж Україна інтегрується в європейський і міжнародний простір, який вимагає гідного захисту прав власності, то ж крім політичних інтересів у досліджуваному процесі мають бути враховані зовнішньо-політичні зобов'язання нашої країни.

Серед міжнародних нормативно-правових актів, які впливають на еволюцію механізму реприватизації слід назвати Вашингтонську конвенцію про врегулювання інвестиційних спорів між державами та національними суб'єктами права інших держав 1965 р. та Сеульську конвенцію про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій 1985 р. Так, Вашингтонська конвенція передбачає створення Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів при Міжнародному банку реконструкцій та розвитку, який забезпечує розв'язання шляхом примирення та арбітражу інвестиційних спорів між Договірними Державами та особами інших Договірних Держав. Сеульська конвенція у свою чергу запроваджує міжнародну систему страхування іноземних інвестицій. Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій надає гарантії, включно з укладенням

договорів страхування та перестраховання некомерційних ризиків щодо інвестицій держав-учасниць. До переліку ризиків, які можуть покриватися відповідно до Конвенції, належать запровадження обмежень на переказ валюти за межі приймаючої держави; експропріація або аналогічні заходи, у результаті яких інвестор позбавляється права власності на свої капіталовкладення; відмова приймаючої держави від договору з інвестором, коли відсутня можливість врегулювання такої ситуації у судовому чи арбітражному порядку, а також війна та громадянські заворушення на території приймаючої держави [8, с. 205].

Зважаючи на вищезазначені вимоги міжнародних договорів, подальша еволюція механізму реприватизації пішла у напрямі їх врахування, включаючи врахування національних проблем, які виявились на протязі усього приватизаційного періоду. Так, нещодавно, а саме 9 листопада 2017 року Верховною Радою України було прийнято за основу законопроект 7066, який покликаний спростити механізм приватизації і таким чином зробити привабливим інвестиційний клімат в Україні.

Проаналізуємо детальніше норми вказаного законопроекту у частині питань щодо реприватизації. Отож, як і раніше, ст. 1 не містить легального визначення реприватизації, у зв'язку з чим пропонуємо її доповнити. Ст. 26 у п. 3 встановлюється завершений перелік випадків розірвання договору купівлі-продажу об'єкта приватизації і серед них визначено: несплата коштів за об'єкт приватизації відповідно до умов договору купівлі-продажу; невиконання умов продажу об'єкта і зобов'язань покупця, визначених договором купівлі-продажу, в установленій таким договором строк; подання неправдивих відомостей, пов'язаних з розкриттям кінцевого бенефіціарного власника (контролера) та/або джерел походження коштів; сплата коштів за об'єкт приватизації, отриманих з порушенням вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Пі 9-11 цієї ж статті встановлюється, що «на вимогу однієї зі сторін договір купівлі-продажу може бути розірвано у разі невиконання іншою стороною зобов'язань, передбачених договором купівлі-продажу, у визначені строки або визнано недійсним за рішенням суду. У разі розірвання у судовому порядку договору купівлі-продажу у зв'язку з невиконанням покупцем договірних зобов'язань приватизований об'єкт підлягає поверненню у державну власність» [9].

Наведені вище норми жодних зауважень не викликають, а затвердження виключного переліку випадків розірвання приватизаційного договору заслуговує лише на схвалення, оскільки обмеження прав власності повинні мати лише визначений і завершений характер. Зауваження виникають стосовно норми «Повернення коштів покупцям здійснюється у сумі, що отримана державними органами приватизації у результаті повторного продажу об'єктів, але не може перевищувати суми, сплаченої

покупцем під час попереднього продажу. У разі, коли об'єкт приватизації визнано банкрутом, кошти від повторного продажу покупцю не повертаються». Саме наведена норма не відображає, на нашу думку, якісний захист інвестицій у державі. Так, якщо інвестор вклав свої кошти у придбання об'єкта приватизації, то він вправі очікувати їх повернення у сумі інвестицій, зменшених на суму штрафів або інших платежів, які належать до сплати покупцем згідно з цим Законом та/або договором купівлі-продажу. Формулювання ж «у сумі, що отримана державними органами приватизації у результаті повторного продажу об'єктів» дозволяє припустити, що якщо повторно об'єкт буде продано за значно нижчою ціною, то інвестор отримає розрахунок саме від останньої. Зважаючи на те, якими темпами іде приватизація, цілком можна припустити, що повторно об'єкт може бути проданий лише через пару років, а це звичайно вплине на його ціну. То ж ми пропонуємо у зв'язку з цим, для забезпечення гарантій захисту інвестицій вказану норму викласти у наступній редакції: Повернення коштів покупцям здійснюється у сумі не більшій, ніж була сплачена покупцем під час попереднього продажу.

Норма про неповернення коштів покупцю через визнання об'єкта приватизації банкрутом містить, на нашу думку, надто багато корупційних ризиків, адже банкрутство може наступити і після реприватизації, у чому продавець може бути не винен. Отож, необхідним є на наш погляд уточнення, що у разі, коли об'єкт приватизації визнано банкрутом за час перебування його у приватній власності покупця, кошти від повторного продажу покупцю не повертаються.

Важливо, що у законопроекті закладена норма щодо вирішення спорів у міжнародному комерційному арбітражі, таким чином в означеному питанні спостерігається відповідність нормам Вашингтонської конвенції.

Новелою законопроекту є норма про те, що «Оскарження приватизації державного майна та укладення договору купівлі-продажу можливе протягом трьох років з дня укладення договору купівлі-продажу або його нотаріального посвідчення (у випадках, коли нотаріальне посвідчення договору передбачене законодавством). Наведеною нормою законодавець обмежить строк позовної давності і мінімізує ризик політичних реприватизацій. Ми таку новелу цілком підтримуємо.

Висновки. Провівши аналіз еволюційного розвитку механізму реприватизації, нами було встановлено необхідність законодавчого визначення цього поняття у спеціальному законі і надано авторське бачення його; проаналізовано сучасний стан законодавчої регламентації процесу і визначено перспективи його подальшого розвитку у напрямі забезпечення відповідності національного законодавства вимогам міжнародних нормативно-правових актів.

Література:

1. Про приватизацію державного майна : Закон України від 4 березня 1992 року № 2163-ХІІ // Відомості ВРУ, 1992, № 24, ст. 348.

2. Словник іншомовних слів Мельничука [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovoopedia.org.ua/42/53405/286606.html>
3. Господарський кодекс України (ГК України). Науково-практичний коментар. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.ru/ukr/gku/index.htm>
4. Цивільний кодекс України від 28 листопада 2001 р. // *Голос України*. – 2003. – № 45-46. – 12 березня. – № 47-48. – 13 березня.
5. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію) : Закон України від 6 березня 1992 року № 2171-XII // *Відомості ВРУ*, 1992, № 24, ст. 350.
6. Про затвердження Порядку повернення у державну власність об'єктів приватизації у разі розірвання або визнання недійсними договорів купівлі-продажу таких об'єктів : Постанова КМУ від 18.01.2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/32-2001-%D0%BF>
7. Приватизація та реприватизація в Україні після «помаранчевої» революції / О. Й. Пасхавер, Л.Т. Верховодова, К. М. Агеева ; Центр економічного розвитку. – К. : Міленіум, 2006. – 106 с.
8. Міжнародне приватне право. Особлива частина / За ред. А. С. Довгєрта, В. І. Кисіля. – К. : Алерта, 2013. – 400 с.
9. Про приватизацію державного майна : Проект Закону України № 7066, зарєєстрований у ВРУ 04.09.2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62455

Москалюк Н. Б. Эволюция механизма реприватизации как способа приобретения прав государственной собственности в Украине с позиции защиты иностранных инвестиций, предусмотренного нормами международного частного права

Аннотация. Статья посвящена реприватизации как одному из способов приобретения прав государственной собственности. Автором анализируется национальное нормативно-правовое обеспечение механизма реприватизации в исторической ретроспективе и по сравнению с международно-правовыми требованиями. Особое внимание в исследовании уделено законопроекту 7066, который должен существенно усовершенствовать, упростить и сократить процедуры приватизации. Автором осуществлен подробный анализ реприватизационного механизма, который определен в законопроекте, с позиции соответствия его нормам международных нормативно-правовых актов по защите иностранных инвестиций.

Ключевые слова: реприватизация, государственная собственность, баланс прав, приватизация, национализация, возврат прав, инвестиции.

Moskalyuk N. Evolution of re-privatisation mechanism as a method of acquiring the rights of public property in Ukraine on the position of foreign investment protection provided by international private law

Summary. The article is devoted to re-privatization as one of the ways to acquire state property rights. The author analyzes the national legal framework of the re-privatization mechanism in the historical retrospective. The national legal regulation of the issue of re-privatization is being studied from the point of view of compliance with international normative legal acts devoted to the protection of foreign investments.

First of all, the author pays attention to the question of terminology and concludes that the concept of re-privatization has to be defined by the current normative legal acts. In addition, the article describes the general and distinctive features of re-privatization with such concepts as privatization and nationalization.

The author analyzes the mechanism of re-privatization while studying the norms of the first privatization legislation of independent Ukraine. Thus, it was established that only the law on the privatization of state property was provided for the procedure of re-privatization, although such a concept was not defined in the legislation. Other special laws in this area, for instance a law on privatization of a housing stock, did not distinguish the mechanism of re-privatization at all. During this part of the study it was proved that such a state of affairs not only restricted the rights of citizens, but also negatively affected the possibility of returning to the state property of housing stock.

The article suggests that the issue of re-privatization is not an easy one and requires the establishment of a balance of interests as a state that becomes the subject of ownership again as a result of this process. Other individuals or legal persons who lose the status of the subject of ownership can also acquire their rights.

In addition to the legislative acts on privatization adopted in the 1990s, the author analyzes the current legislation and conducts a comparative legal study of it with a draft law 7066. On November 9, 2017, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the draft of the law as the basis (in the first reading). It has to simplify the mechanism of privatization and thus to make an attractive investment climate in Ukraine. The question of re-privatization was also taken into account in the mentioned above bill, in particular, an exclusive list of cases where the application of this mechanism is possible.

The author carries out a comparative legal study not only of the current legislation and the draft law on reprivatization, but also analyzes the compliance of the norms of the national legislation with the norms of international law. The author's emphasis is on the Washington Convention for the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States, 1965 and the Seoul Convention on the Establishment of a Multilateral Investment Guarantee Agency, 1985.

In the process of the research, the author points to the positive features of the national legislation, as well as reveals gaps and inconsistencies to be eliminated in the future.

As a general conclusion, the author states that the evolution of the re-privatization mechanism is gradually being promoted. Legislators try to take into account existing problems and minimize the risks of their occurrence in case of normative legal support of this process in the future. The acuteness of this process is given by political levers, as different political forces try to redistribute property in the country under re-privatization process, which only worsens the investment climate in general. According to the results of the study, the author proposes specific changes to the legislation that will balance the interests of the state and individuals in the implementation of re-privatization.

Key words: reprivatization, state property, balance of rights, privatization, nationalization, return of rights, investments.